Metallinjalostajat

LAUSUNTO HE 167/2020

9.11.2020

Valtionvarainvaliokunnan verojaosto
Sara.Kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 167/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta: Merkittävä parannus hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi

Viite: Lausuntopyyntö eduskunnan valtionvarainvaliokunnan verojaoston kuulemiseen 10.11.2020

Hallituksen budjettiesityksessä vuodelle 2021 Suomen ilmastotavoitteen saavuttamiseen liittyviä taloudellisia toimia kohdistuu monille hallinnon aloille, kuten esimerkiksi liikenteeseen, verotukseen ja maatalouteen. EU ja Suomi ovat selkeästi jo nykyisin maailman johtavia toimijoita ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa ja teollisten prossien sähköistämisessä, ja on välttämätöntä, että teollisuuden vähäpäästöisyyttä edistetään laajasti myös politiikkatoimilla. Suomen energiaintensiivisen teollisuuden, mukaan lukien metallinjalostus, kannalta merkittävimmät ilmastotoimet ovat VM:n hallinnon alan energiaverotuksen muutokset sekä TEM:n hallinnonalalla energiatuki, uusiutuvan energian tuotantotuki sekä energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuki. Hiilineutraalisuuden edistämiseen on esitetty yhteensä noin 2,1 mrd euroa.

Yhteenvetona lausunnostamme:

- **Teollisuuden sähköveron alennus kannustaa sähköistämään prosesseja**
- **Vaiheittainen luopuminen energiaveron palautuksesta (ns. energiaveroleikkuri) on oikea päätös ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi**
- **Energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuki 2021-2025 on kriittisen tärkeä**

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

LAUSUNTO HE 167/2020

9.11.2020

Teollisuuden sähköveron alennus kannustaa sähköistämään prosesseja

Koko talousarvioesityksen tärkein ilmastopäätös koskee teollisuuden sähköveron alentamista välittömästi EU:n minimiin vuoden 2021 alusta lähtien. Teollisuuden sähkövero (nyt 6,9 euroa/MWh) on alenemassa EU-minimiin (0,5 euroa/MWh) ensi vuoden alussa. Veron alennus koskee kaikkea teollisuutta, ei vain sähkövaltaista raskasta teollisuutta. Muutos on erittäin tervetullut ja edistää teollisuuden sähköistymistä, joka on keskeinen osa teollisuuden muutosta kohti vähähiilisyyttä. Alennuksen ulottamisella koko teollisuuteen on myös suuri periaatteellinen merkitys.

Suurten konesalien sähkövero alennetaan myös EU:n minimitasolle, jolloin Suomen kilpailukykyä parannetaan konesalien sijaintimaana muihin maihin verrattuna. Suurten akkujen kaksinkertaisesta sähköverosta luovutaan ja kaukolämpöä tuottavien lämpöpumppujen sähköverosta luopumista tutkitaan. Metallinjalostajat kiirehtii lämpöpumppujen veropäätösten tekemistä heti, kun asiaan liittyvät EU-säädökset saadaan selvitettyä ja esittää että verovapaus asetetaan koskemaan myös teollisuuden lämpöpumppuja.

Vaiheittainen luopuminen energiaveron palautuksesta (ns.energiaveroleikkuri) oikea päätös ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi

Teollisuuden sähköveron alennusta kompensoi valtion talouden kannalta energiaveroleikkurista luopuminen ja fossiilisten polttoaineiden veron korotus. Teollisuuden sähköveron alentamisen myötä energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksesta poistuu automaattisesti noin kaksi kolmasosaa, kun veroa ei palauteta enää sähköstä. Jäljelle jäävästä energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksesta luovuttaisiin vuoden 2021 alusta alkaen neljän vuoden määräajassa siten, että vuodelta 2025 yritykset eivät enää ole oikeutettuja palautukseen.

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

LAUSUNTO HE 167/2020

9.11.2020

Esityksen mukaan palautuksen poistaminen toteutettaisiin niin, että eniten nettoverorasituksen nousua kohtaavien yritysten energiaverorasitus nousisi voimakkaammin vasta siirtymäkauden loppupuolella. Lisäksi tuen määrän alentaminen toteutettaisiin näistä lähtökohdista mahdollisimman tasaisesti. Muutokset kannustaisivat energiaveron palautuksen piirissä olevia toimijoita päästövähennyksiin lähitulevaisuudessa, ja antaisivat niille aikaa sopeutua muutoksiin.

Vaikka nyt annetussa hallituksen esityksessä siirtymäajaksi on esitetty viisi vuotta, on se ehdotettu toteutettavaksi tavalla, joka Metallinjalostajien jäsenyrityksille tosiasiallisesti merkitsee viittä vuotta merkittävästi lyhyempää siirtymäaikaa. Nettoverorasituksen painottuminen siirtymäkauden loppupuolelle hallituksen esityksen tarkoittamalla tavalla toteutuisi varmemmin, jos palautuksen kynnysarvojen nousu tapahtuisi alussa pienemmillä vuosinousuilla kuin kauden lopussa.

Siirtymäkauden vaiheittaisen vuosinousun tasaaminen, samoin kuin esitetty sähköistämisen tuki, erityisen perusteltua sen vuoksi, että hallituksen esityksessä esitetty lämmitys-, voimalaitos- tai työkonekäyttöön tarkoitettujen polttoaineiden eli kevyen ja raskaan polttoöljyn, biopolttoöljyn, nestekaasun, kivihiilen ja maakaasun veronkorotus kohdistuu myös osin Metallinjalostusteollisuuteen ja nostaa tuotantokustannuksia.

Energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuki 2021-2025 on kriittinen

EU:n päästökauppajärjestelmä nostaa kaiken EU:ssä myytävän sähkön markkinahintaa riippumatta siitä, onko sähkön tuotanto päästövapaata vai ei ja onko sähkön tuottaja joutunut lunastamaan päästöoikeuksia vai ei (sähköverkot ovat vahvasti liittyneet toisiinsa).

Sähkömarkkina toimii Suomessa ja EU:ssa siten, että sähkön hinnan keskimääräisen hintatason määrittää päästökaupan alainen hiililauhteella tuotettu sähkö. Tuulisilla tunneilla tai vesialtaiden olleessa erittäin täyttä

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

hintataso laskee hiililaudesähkön hinnan alle ja vastaavasti tyynellä tai kuivemman säätyypin vallitessa hintataso on hiililauhdesähkön hintaa korkeampi. Hiililauhdesähkön tuottamiseksi on hankittava päästöoikeuksia ja näin kaiken sähkön hintaan lisätään päästöoikeuksien kustannus. Vastaavaa markkinahintamekanismia ei ole kaikissa Metallinjalostajien kilpailijamaissa. Tästä mekanismista johtuen suomalaisille metallinjalostajille syntyy selkeä ylimääräinen kustannus ja kilpailuhaitta verrattuna useimpiin kilpailijamaihin, sillä metallinjalostuksen valmistuskustannuksista jopa 30-40 % muodostuu energian hinnasta. Osin tästä kustannuslisästä johtuen on syntynyt ns. hiili- ja investointivuotoa, eli teollisia investointeja on tehty yhä enenevässä määrin EU:n ulkopuolelle samalla, kun runsashiiliset tuontituotteet ovat korvanneet EU:ssa tapahtuvaa tuotantoa. Tästä on seurannut työpaikkojen vähentymistä niin EU:n kuin Suomenkin metallinjalostusteollisuudessa.

Päästökauppa nostaa sähkön hintaa Euroopassa

Sähkön markkinahinta =>

Sähkön tuotantokustannus ilman päästöoikeutta =>

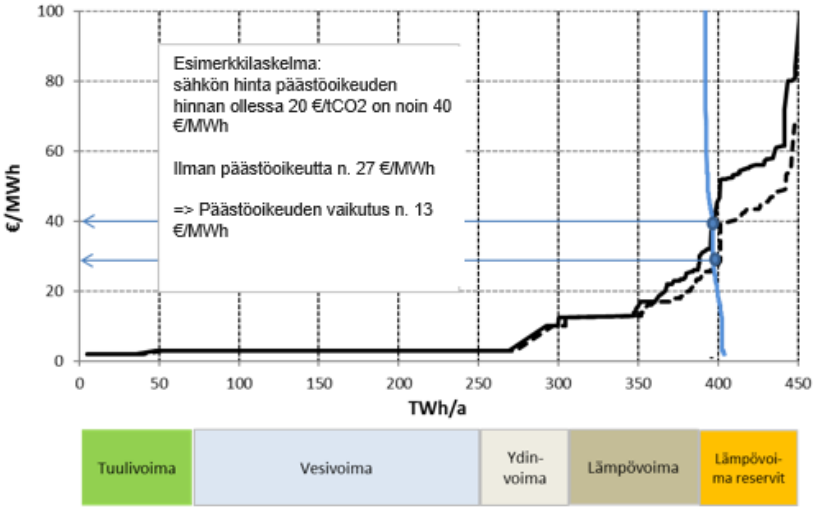

Hiilivuodosta johtuen EU:n päästökauppadirektiivissä ja valtiontuen suuntaviivoissa on suositeltu jäsenmaille päästökaupan epäsuorien

Metallinjalostajat

LAUSUNTO HE 167/2020

9.11.2020

kustannusten (päästöoikeuden hinnan siirtymisestä sähkön hintaan) kompensointia jäsenmaiden kansallisista budjeteista sähköintensiivisille teollisuuden aloille. Tällä tukitoimella pyritään estämään päästöjen siirtymistä EU:n ulkopuolelle ja EU:n tuotavien runsaspäästöisten tuotteiden lisääntymistä. On huomattava, että kompensaatio ei ole täysimääräinen vaan Euroopan komissio on asettanut kompensaatiolle 75 % katon juuri julkaistussa uudessa valtiontukisääntöesityksessä. Teollisuudelle jää edelleen merkittävä motivaatio vähentää päästöjään, kuten myös Suomen metallinjalostajat esittävät omassa vähähiilisyystiekartassaan ja tutkimusstrategiassaan.

Energiaintensiiviset teollisuudenalat muodostavat Suomen vientiteollisuuden rungon (työllistäen suoraan ja välillisesti noin 350 000). Kompensaatio on siitä syystä Suomelle hyvin tärkeä. Kompensaatioon on 2021 talousarviossa varattu 121 miljoonaa euroa (budjettivaikutus kulkee aina vuoden jäljessä, koska kompensaation maksatus perustuu edeltävän vuoden toteutuneisiin kustannuksiin).

Metallinjalostajat katsoo, että nykyisen määräaikaisen epäsuorien kustannusten kompensaatiolain loppuessa vuoden 2020 lopussa on erittäin tärkeää niin ilmasto- kuin

EU:n sallima sähkönhinnan nousun kompensaatio ja merkitys kansantaloudessa

Suomessa kompensaatio-toimialojen osuus on yli 2 prosenttia BKT:sta ja noin 16 % teollisuuden arvonlisäyksestä. Osuudet ovat suurimmat EU maista.

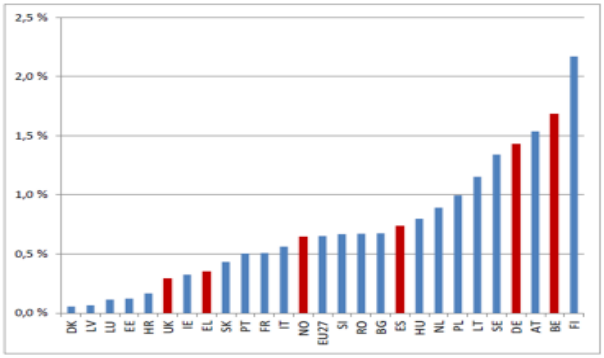

Kuvio 1. Kompensaatiotoimialojen osuus BKT:sta vuonna 2011, ei massan valmistusta. Suuntaa antava, sillä kaikilla mailla osasta toimialoja on puuttuvia tietoja. Toimialojen arvonlisä/BKT. Lähde: Eurostat, Structural business statistics (sbs_na_ind_r2) ja Annual National Accounts.K

Lähde: PTT 11/2014

METALLINJALOSTAJAT
Association of Finnish Steel and Metal Producers

työllisyyspolitiikankin kannalta, että hallitus on syksyn budjettiriihessään päättänyt asettaa uuden, energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuen, joka mahdollistaa energiaintensiivisen teollisuuden toiminnan edelleen kehittämisen kohti hiilivapaata tuotantoa. Esitämme, että uusi sähköistämistuki laaditaan komission valtiontuen suuntaviivojen mukaisesti, jolloin sen ilmastovaikutus on suuri ja tuen EU-notifiointi menee sujuvasti. Tämä vähentää lain valmistelun vaatimaa työmäärää ja takaa sen, että laki olisi linjassa muiden jäsenmaiden vastaavien lakien kanssa.

Tuen tulisi noudattaa komission ohjeistusta myös siksi, että tällöin muun muassa tuen laskenta määrittyisi täsmällisesti. Lisäksi EU:n uusissa valtiontukisäännöissä on esitetty ilmastotavoitteita merkittävästi edistävää ehdollisuutta yrityksille tehtävien ilmastotoimien suhteen. Sähköistämistuki on sitä tärkeämpi mitä korkeammaksi päästöoikeuden hinta nousee ja mitä enemmän teollisuus on jo sähköistänyt ja sähköistää prosessejaan.

Tausta: Teollisuuden vähähiilisyystiekartat

Metallinjalostajat, Teknologiateollisuus ry:n jäsenenä ja osana Teknologiateollisuus ry:n vähähiilitiekartan toteutusta, on sitoutunut Suomen hallitusohjelman mukaiseen hiilineutraali Suomi vuonna 2035 -tavoitteeseen. Tuemme myös Euroopan unionin tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä.

Näkemyksemme mukaan kunnianhimoinen ilmastopolitiikka luo kysyntää teknologiayritysten tarjoamille kestävän kehityksen mukaisille ratkaisuille ja uskomme, että vähähiilisten metallien kysyntä tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Teknologiateollisuuden kesäkuussa 2020 valmistunut vähähiilisyystiekartta (https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/kestava-kehitys/teknologiateollisuuden-vahahiilitiekartta-ratkaisuja-ilmastohaasteeseen) osoittaa, että teknologia-alan yritykset yhdessä Metallinjalostajien kanssa pystyvät vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä erittäin merkittävästi ja tarjoamaan samalla Suomelle globaalia vientipotentiaalia kymmenien miljardien arvosta. Suunnittelu- ja konsultointiyhtiö Pöyryn laatiman tiekartan nopeutetun

Metallinjalostajat

LAUSUNTO HE 167/2020

9.11.2020

teknologisen kehityksen mallissa teknologiateollisuuden omat päästöt laskevat 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Toimialan päästövähennyskeinoista monet perustuvat prosessien ja koneiden sähköistämiseen, energia- ja materiaalitehokkuuden parantamiseen, kiertotalouteen sekä digitaalisten ratkaisujen käyttöön. Tiekarttojen toteutuminen nostaa olennaisesti vähähiilisen, hinnaltaan edullisen ja toimitusvarman sähkön tarvetta teollisuudessa.

Lisätiedot:

Kimmo Järvinen, toimitusjohtaja Metallinjalostajat ry kimmo.jarvinen@techind.fi puh: 043 825 7642